

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

ในการวิจัยการเปิดประเด็นข่าวและกระบวนการทำข่าวของผู้สื่อข่าวสายการเมืองประจำทำเนียบรัฐบาลและรัฐสภาครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) และการสัมภาษณ์เจาะลึก (depth interview) ผู้สื่อข่าวที่มีประสบการณ์ในการเปิดประเด็นข่าวเป็นกรณีศึกษา

วิธีการวิจัยประกอบด้วย การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การทดสอบเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลมีรายละเอียดดังนี้

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้สื่อข่าวสายการเมืองทุกสังกัด ทั้งจากสื่อหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และสื่อพิเศษอื่นๆ เช่น สำนักข่าว และสื่อออนไลน์ที่มีผู้สื่อข่าวสายการเมืองประจำทำเนียบรัฐบาลและรัฐสภา

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้เลือกศึกษาเฉพาะผู้สื่อข่าวสายการเมือง ที่สังกัดกับหนังสือพิมพ์รายวัน วิทยุ โทรทัศน์ สำนักข่าวและสื่อออนไลน์ โดยองค์กรแต่ละสื่อดังกล่าวต้องมีผู้สื่อข่าวสายการเมืองประจำอยู่ทั้งทำเนียบรัฐบาลและรัฐสภาตามรายละเอียดดังนี้

หนังสือพิมพ์ แบ่งหนังสือพิมพ์รายวัน เป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. หนังสือพิมพ์แนวทั่วไป

1.1 หนังสือพิมพ์รายวันเชิงปริมาณ เน้นข่าวเบา (soft news) ประกอบด้วย

- ไทยรัฐ
- เดลินิวส์
- ข่าวสด
- แนวหน้า
- บ้านเมือง
- สยามรัฐ

1.2 หนังสือพิมพ์รายวันเชิงคุณภาพ เน้นข่าวหนัก (hard news) ประกอบด้วย

- มติชน
- สยามโพสต์
- ไทยโพสต์

2. หนังสือพิมพ์เศรษฐกิจ (รายวัน) ประกอบด้วย

- ผู้จัดการรายวัน
- วัฏจักรรายวัน
- กรุงเทพธุรกิจ
- สื่อธุรกิจ

3. หนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ (รายวัน) ประกอบด้วย

- THE NATION
- BANGKOK POST

สถานีโทรทัศน์ ประกอบด้วย 7 ช่องสถานี

- ช่อง 3
- ช่อง 5
- ช่อง 7
- ช่อง 9
- ช่อง 11
- ITV.
- THAI SKY TV.

สถานีวิทยุ (ที่ผลิตรายการข่าว) ประกอบด้วย 3 ศูนย์ข่าว

- ศูนย์ข่าวแปซิฟิก
- วิทยุไทยสกาย
- ศูนย์ข่าวกรมประชาสัมพันธ์

สำนักข่าว และสื่อออนไลน์

- สำนักข่าวเนชั่น

- สำนักข่าวไทย

- สำนักข่าว INN

- ปิสนิวส์ออนไลน์

รวมทั้งสิ้น 30 สังกัด โดยกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มผู้สื่อข่าวการเมืองประจำทำเนียบรัฐบาล
2. กลุ่มผู้สื่อข่าวการเมืองประจำรัฐสภา

ขนาดตัวอย่างที่สำรวจในการวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งสิ้น 99 ตัวอย่าง แบ่งกลุ่มตัวอย่างได้ดังนี้

1. กลุ่มผู้สื่อข่าวการเมืองประจำทำเนียบรัฐบาล 50 ตัวอย่างและใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบโควต้า สังกัดละ 1-2 คน (รวมทั้งสิ้น 30 สังกัด)
2. กลุ่มผู้สื่อข่าวการเมืองประจำรัฐสภา 49 ตัวอย่าง และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบโควต้า สังกัดละ 1-2 คน (รวมทั้งสิ้น 30 สังกัด)

ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. ตัวแปรที่วัดลักษณะทางประชากรในแต่ละสื่อ ประกอบด้วย

- เพศ , อายุ
- ระดับการศึกษา
- สาขาวิชาที่จบการศึกษา
- องค์กรสื่อที่สังกัด

2. ตัวแปรที่วัดด้านพฤติกรรมในการเปิดประเด็นข่าว ทำข่าว และรายงานข่าว แบ่งเป็น 2 ประเภท

คือ

2.1 การเปิดประเด็นข่าว

- ประสบการณ์เคยหรือไม่เคยเปิดประเด็นข่าว
- ปริมาณข่าวที่เปิดประเด็น
- ลักษณะการเปิดประเด็น

2.2 พฤติกรรมการทำข่าว

- ประเภทของข่าวที่ทำ
- ปริมาณการทำข่าวในแต่ละวัน
- ปริมาณข่าวที่ได้รับการรายงานทางสื่อ
- การใช้แหล่งข่าว
- การค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร
- การวินิจฉัยความเป็นข่าว

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการเปิดประเด็นข่าวและการทำข่าว

- นโยบายขององค์กร
- นโยบายด้านงานข่าว
- คุณลักษณะของผู้สื่อข่าว
- ประสบการณ์ข่าว
- การสนับสนุนจากกองบรรณาธิการ
- แหล่งข่าว
- แรงจูงใจ
- อุดมการณ์ทางวิชาชีพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด ประกอบด้วย คำถามให้เลือกตอบ (multiple-choice) คำถามปลายเปิด (open question) และมาตราส่วนประเมินค่าลิเคอร์ท (likert scale) เลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ (checklist) ซึ่งแบบสอบถามชุดดังกล่าวแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลของนักข่าวในเรื่อง เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประเภทและชื่อของสื่อที่สังกัด ตำแหน่งงาน อายุการทำงานในวิชาชีพสื่อสารมวลชน การฝึกอบรมดูงานและสัมมนา ซึ่งเป็นข้อคำถามแบบเลือกตอบข้อเดียวจากหลายตัวเลือก (multiple-choice) รวมทั้งสิ้น 11 ข้อ

ตอนที่ 2 แบ่งเป็น 4 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับการทำข่าว เช่น จำนวนข่าว ความสัมพันธ์กับแหล่งข่าว ซึ่งเป็นข้อคำถามแบบเลือกตอบข้อเดียวจากหลายตัวเลือก (multiple-choice) รวมทั้งสิ้น 3 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างนักข่าวและแหล่งข่าว ซึ่งเป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (likert scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย

ปานกลาง เจ็บๆ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง รวมจำนวน 4 ข้อ

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับประเภทของข่าวที่ทำการซึ่งเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (likurt scale) แบ่งเป็น 6 ระดับ คือ ทุกวัน หลายครั้ง/สัปดาห์ 1-2 ครั้ง/สัปดาห์ 1-2 ครั้ง/เดือน น้อยกว่า 1 ครั้ง/เดือน ไม่เคยเลย รวมจำนวน 13 ข้อ

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะการทำข่าว และพฤติกรรมกรรมการทำข่าว ซึ่งเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (likurt scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ บ่อยมาก บ่อยปานกลาง ไม่บ่อยนัก นานๆ ครั้ง ไม่เคยเลย รวมจำนวนทั้งสิ้น 19 ข้อ

ส่วนที่ 5 เป็นคำถามเกี่ยวกับกระบวนการทำข่าว ซึ่งเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (likurt scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ บ่อยมาก บ่อยปานกลาง ไม่บ่อยนัก นานๆ ครั้ง ไม่เคยเลย รวมทั้งสิ้น 12 ข้อ

รวมจำนวนคำถามในตอนที่ 2 ทั้งสิ้น 51 ข้อ

ตอนที่ 3 แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นส่วนเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการทำข่าว ซึ่งเป็นข้อคำถามแบบประเมินค่า (likurt scale) แบ่งเป็น 4 ระดับ คือ มาก ปานกลาง น้อย ไม่เลย รวมคำถามทั้งสิ้น 27 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการนิยามข่าว ซึ่งเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (likurt scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด รวมคำถาม 18 ข้อ

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับการคัดเลือกข่าว ซึ่งเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (likurt scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด รวมคำถาม 10 ข้อ

รวมคำถามในตอนที่ 3 ทั้งสิ้น 55 ข้อ

ตอนที่ 4 แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับความสามารถในการเปิดประเด็นข่าว ซึ่งเป็นข้อคำถามแบบเลือกตอบเพียงข้อเดียว (multiple-choice) จำนวน 5 ข้อ คำถามแบบปลายเปิด (open-ended question) จำนวน 1 ข้อ และคำถามแบบเลือกตอบได้หลายตัวเลือก (checklist) จำนวน 6 ข้อ รวมทั้งสิ้น 12 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการเปิดประเด็นข่าวของสื่อมวลชนโดยเป็นคำถามแบบเลือกตอบได้หลายตัวเลือก (checklist) 1 ข้อ และคำถามแบบปลายเปิด (open-ended question) 3 ข้อ รวมทั้งสิ้น 4 ข้อ

รวมคำถามในตอนที 4 ทั้งสิ้น 16 ข้อ

การทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามนี้เสนออาจารย์และผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจแก้ไขและวินิจฉัยความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม (content validity) แล้วนำไปทดลองใช้ (try-out) กับผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เดอะเนชั่น , วิทยุไทยสกาย และโทรทัศน์ช่อง 7 สังกัดละ 5 คน รวมทั้งสิ้น 15 คน เพื่อทดสอบว่าคำถามแต่ละข้อ แต่ละตอนในแบบสอบถาม สามารถสื่อความหมายได้ตรงตามที่ผู้วิจัยต้องการหรือไม่ ตรงประเด็นที่ศึกษาหรือไม่ คำถามเหมาะสมหรือไม่และยากต่อความเข้าใจหรือไม่ เพื่อให้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่สามารถวัดในสิ่งที่ต้องการวัดได้เที่ยงตรงตามเนื้อหาเด่นชัด (face validity) แล้วนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมอีกครั้ง จากนั้นจึงนำแบบสอบถามมากำหนดรหัสในคำถามและตัวเลือก จัดทำสมุดรหัส (code book) เพื่อประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลทั้งหมดด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนต่างๆ ดังนี้ คือ นำแบบสอบถามไปเพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้สื่อข่าวการเมืองประจำทำเนียบรัฐบาล และรัฐสภา ให้ตอบแบบสอบถามชุดที่ 1 และรอรับแบบสอบถามกลับคืนภายในวันเดียวกัน

เมื่อนำแบบสอบถามคืนแล้ว นำมาลงรหัสข้อมูล เพื่อนำไปประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

Excel

เกณฑ์การให้คะแนน

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดคะแนนปัจจัยที่เป็นส่วนเสริมและเป็นอุปสรรคต่อการเปิดประเด็นข่าว เป็น 4 ระดับ คือ

มาก	ให้	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน
ไม่เลย	ให้	1	คะแนน

กำหนดคะแนนที่แสดงความเห็นเกี่ยวกับการนิยามข่าว และการคัดเลือกข่าว เป็น 5 ระดับ

มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มาก	ให้	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติดังนี้

1. ข้อมูลด้านลักษณะส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละของแต่ละรายการ

2. ข้อมูลที่เป็นความคิดเห็นของผู้สื่อข่าวสายการเมืองประจำทำเนียบรัฐบาล และรัฐสภา เกี่ยวกับการเปิดประเด็นข่าว กระบวนการทำข่าว การนิยามข่าว แหล่งข่าว ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปิดประเด็นข่าว ได้วิเคราะห์เป็น 3 ส่วนดังนี้

2.1 ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปิดประเด็นข่าวของผู้สื่อข่าวสายการเมืองประจำทำเนียบรัฐบาล และรัฐสภาโดยการวิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์การให้น้ำหนักของแต่ละช่วงความคิดเห็น ตามเกณฑ์ค่าเฉลี่ยดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.00-3.56	ถือว่าคะแนนอยู่ในระดับสูง
คะแนนเฉลี่ย	3.55-2.56	ถือว่าคะแนนอยู่ในระดับค่อนข้างสูง
คะแนนเฉลี่ย	2.55-1.56	ถือว่าคะแนนอยู่ในระดับกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.55-1.00	ถือว่าคะแนนอยู่ในระดับต่ำ

2.2 ศึกษาลักษณะการทำข่าว พฤติกรรมการทำข่าว กระบวนการทำข่าว การนิยามข่าว และแหล่งข่าว ตามความคิดเห็นของผู้สื่อข่าวสายการเมืองประจำทำเนียบรัฐบาล และรัฐสภา โดยการวิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2.3 ศึกษาประเภทของข่าวที่ผู้สื่อข่าวการเมือง โดยการวิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2.4 ศึกษาลักษณะการเปิดประเด็นข่าวของผู้สื่อข่าวการเมือง วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และมองหาค่าเฉลี่ยร้อยละของแต่ละรายการ

3. การวิเคราะห์เพื่อพิสูจน์สมมติฐานการวิจัยที่ว่า ประสบการณ์ในการเปิดประเด็นข่าวของผู้สื่อข่าวการเมืองขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของผู้สื่อข่าว เช่น เพศ อายุงาน พื้นฐานการศึกษา และประเภทสื่อที่สังกัด ซึ่งทดสอบโดยเปรียบเทียบสัดส่วนของความสามารถกับคุณลักษณะที่แตกต่างกันโดยใช้สถิติไคสแควร์ (chi-square)